

CATALUNYA SOCIAL

Any X. Núm. 473

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

19 juliol de 1930

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA

APARTAT 1054
TELEF. 17888

L'escreix de l'organització corporativa

El Ministre del Treball senyor Sangro i Ros d'Olano és persona molt intel·ligent i de recta intenció. A més a més, la preparació que porta en assumptes socials és fortament remarcable. Els seus estudis socials, les seves preocupacions, l'amplitud del seu esguard (puix ja de molts anys ençà es ve preocupant del caient internacional de molts problemes), els seus continuats contactes amb Ginebra, i sobretot, el seu esperit cristianís-sim, el fan un Conseller de la Corona molt estimable.

Començà la seva actuació dirigint l'esguard als problemes que el seu trist antecessor havia deixat plantejats, i cal reconèixer que en ells ha fet bona tasca. No sempre la tasca més útil és la tasca més vistosa, però; i així és com molts esperits no veuran fins dins de molt temps la tasca del senyor Sangro.

Però la mateixa delicadesa de caràcter del Ministre el fa procedir, tal vegada amb una lentitud, un xic desesperadora per a molts temperaments. El senyor Sangro és home incapaç de resoldre un problema sense tenir-lo ben estudiat. Però al mateix temps és home incapaç de resoldre una qüestió sempre que les aparences de la resolució llur puguin donar a entendre que en el fons pot haver-hi qualsevol desconsideració pel seu antecessor, amb tot i el record funest que ha deixat del seu pas pel Ministeri del Treball.

Així, en l'obra més vistosa i més mal orientada de l'Aunós, l'organització corporativa — des-encertada en el seu plantejament i en tots els seus detalls fins al punt d'interdicar-la bon xic pel dia de demà — el senyor Sangro va operant reduccions, va refontent organismes amb organismes, va podant mala herba, que és abundosa, i sobretot va completant l'escala de sous i prebendes que

hi havia repartits entre amics i clientela política de l'anterior Ministre. Cada dia la Gaceta treu algun rebrot, allunya algun personatge, abaixa el cap d'un altre, etc. Però, ¿és suficient aquesta tasca?

Entenem que no. Ja el senyor Sangro va parlar de la necessitat d'organització corporativa. Conformes en la necessitat sempre que el que es va constituir aquí fos organització corporativa, i no un simulacre ridícul i comprometedor d'ella. Però és que entenem que hi ha certes institucions que haurien, dins ella, de desaparèixer de cop i volta; i això sí que l'opinió pública ho rebria admirablement.

Heus aquí dos organismes absolutament inútils i que costen uns quants milers de pessetes a l'any: la Comissió Mixta de Publicacions (que no ha publicat res que valgui la pena, amb tot i haver costat una picossada de milers de duros) i la famosa Escola Social de Barcelona, que així mateix costa molts milers de duros i no aprofita per a res. Una i altra són institucions inútils, i que suposen un recàrrec sobre la producció, avui ja tan carregada tributàriament parlant. ¿Per què no suprimir ambdues institucions d'un sol cop de ploma en la Gaceta? ¿És que algú les trobaria a mancar? ¿És que no constitueixen l'Inri de tota l'organització corporativa tant pel seu resultat absolutament negatiu com pel seu cost?

Esperem, encara. El Ministre és home lent, serè, delicat en les seves resolucions. Poc a poc va fent la seva feina. Però ningú no podria negar la necessitat i fins la urgència d'aquestes dues supressions, supressions de dos organismes inútils, caus de burocràcia, que a ningú no aprofiten i a molts perjudiquen, a part d'esdevenir un símbol de coses caigudes per a bé de tots.

Cartes de l'avi

8.^a

Miquel de l'avi: Em dius que ja has fet quinze anys i que has celebrat poc o molt l'aniversari del teu naixement. És ben curiosa cosa que mai no t'havia sentit dir de cap aniversari fins aquest i amb això es veu que tu li has donat més importància que cap altre anterior. És la primera vegada que et comptes els anys, penso jo. És la primera vegada que et dones compte de què ja en tens tot un munt i et creus sens dubte ésser un home. Ja hi vas pel camí, ja, i no t'erres de gaire. Ja vaig reparar que tenies una ombra de bigoti, que et posaves més dret que abans, que se't començava a dibuixar una arruga, plàcida encara, en el front i que els teus ulls d'una lluisor especial, començaven a mirar allà d'enllà de l'horitzó; que és el mateix que mirar allà d'enllà de la teva vida futura. Sí; ja hi som, doncs. Vull dir que som a l'hora crítica de prendre orientacions definitives.

Tinc la certesa de què tu a hores d'ara ja te les dónes, posat que Déu Nostre Senyor t'ha dat seny i llarga vista; però per si no les haguessis còpsades prou precises (no crec pas que les hakis preses desviades) jo et faré memòria d'unes que ens en dona el gran mestre de la vida cristiana Sant Pau amb molt poques paraules que tenen l'avantatge de poder ésser fàcilment retingudes en la memòria. Diu així:

La gràcia de Déu Salvador nostre ha, il·luminat tots els homes ensenyant-nos que renunciant la impietat i les passions mundanes visquem SÒBRIAMENT, JUSTAMENT i PIADOSAMENT en aqueix segle. Fixa't bé en aquestes tres normes no pas difícil de retenir: *sòbriament, justament i piadosament.* Són tres temes per a tres cartes successives que t'escriuré una darrera l'altra i que seran les darreres d'aquesta sèrie.

Sòbriament! Una vida sòbria penso que vol dir una vida sense gaires necessitats factícies d'aquelles que un mateix es fa per a tenir satisfeta la sensualitat. No parlo ja de les satisfaccions pecaminoses que la llei de Déu té prohibides, sinó d'aquelles que passen pel sedàs de la llei. Darrera, doncs, d'aquest sedàs convé posar-n'hi un altre un xic més fi perquè la vida nostra esdevingui sòbria. Jo no et daré el número d'aquest sedàs que depèn de moltes circumstàncies especials que jo no sabria precisar prou. Aquí del seny, aquí del bon consell que són dons de l'Esperit Sant i aquí també de la fortalesa que és també un altre do del mateix origen.

El món no es veu mai satisfet de plaers i la gent mundana té les seves preferències per allò que dona més plaer. Per això progressa tan ràpidament l'art de complaure les satisfaccions i les comoditats, poso per cas la de complaure la boca, l'oïda, la vista, l'art de les cases i dels mobles còmodes, l'art de les diversions. Jo he pensat qualque vegada si fóra pos-

sible que la humanitat, donant-se compte que l'home criat entremig de tan molles usances acaba per ésser inútil per a les lluites vitals, reculi en aquesta carrera; però certament que aquesta suposició fa riure una mica i que aquest riure té tot l'aire d'un riure escèptic. I no hi val fer memòria dels espartans de l'antigor, ni dels essenis i terapeutes d'Alexandria, del Sinaí i del Carmel, ni dels filòsofs que posseïren i practicaren la ciència de l'austeritat, ni dels anacoretes d'Egipte, ni dels Sants mortificats i penitents. Tots ells són unes excepcions posades a la vora del corrent mundà que encara ens fan veure amb més evidència l'impuls quasi irresistible que aquesta porta.

No, jo no crec pas en una rectificació de criteri, ni de conducta en el món, en el dimoni i en la carn; però l'exemple de tota aquella gent austera que han estat i són encara avui dia legió, ens demostren la possibilitat de no deixar-se arrossegat. Qui digués que tots són engolits per aquest xuclador diria una cosa falsa; qui digués que és impossible resistir la diria més falsa, encara. I les dificultats encara minven si tenim present que no hem pas de copiar aquells models que gairebé no menjaven ni bevien ni dormien sinó solament posar-se en una atmosfera tal de salut i resistència que es vegi ben clar que entremig dels plaers, de les alegries i de les diversions i de les comoditats lícites, no prenem aquestes coses per normes, sinó per medecines a dosis prudentment mesurades perquè les cordes de la nostra activitat i de la nostra atenció i de la nostra pietat no es trenquin d'estar sempre tenses.

I si tant m'apures encara precisaré més. Entre moltes abstencions que et podries imposar, n'hi ha una que la veig íntimament agermanada amb el treball i la pietat i és l'abstenció de les diversions nocturnes. És íntimament agermanada amb el treball perquè t'assegura un descans complet després de les pesades tasques del dia. Els que roden de nits gasten energies vitals de nit amb les diversions i de dia amb el treball i llur cervell no té les hores de repòs que té de menester en treball tan llarg i intens. És íntimament agermanada amb la pietat aquesta abstenció de diversions nocturnes perquè defensa l'hora del rosari a la vesprada i l'hora de la missa a la matinada.

Altrament, mirant-la en si mateixa aquesta abstenció, trobaràs que és recomanable per una altra raó de caràcter moral. A la nit van desfermades les pitjors concupiscències humanes perquè és l'hora triada pels vicis de la luxúria i del joc per a desplegar la seva perniciosa activitat i la seva malaventurada atracció.

Ja veus que no és pas excessivament exigent el teu

AVI

El colze a la sorra

Vaig prendre, doncs, el primer tren de barrilaires dominical, i vaig baixar amb ells a un "sur mer" qualsevol de la línia. M'emportí el "Mirador" per a llegir *in situ*, el darrer aperitiu d'En Sagarra, i a l'altra butxaca un llibret de coberta color de pansa. Mentre la turba de banyistes s'esbandia, em recolzava jo a la sorra, amb tota la plenitud filològica de l'acte.

Era l'espectacle zoològic de cada dia de festa. Cadascú tenia dret a dir, amb lleu retoc, aquell vers del Faust, quan surt el doctor i se li ufana l'esperit en l'expansió de la primavera:

Aquí sóc ANIMAL, aquí ho puc ésser!

Entremig dels quasi nudistes es passejava, rei de la selva, un ganàpia, amb el slip cargolat a la cintura, unes plomes al cap, i a la mà una mangala. El mateix personatge fou vist l'any passat a les sorres de la romana Bètulo. Les dues cultures de l'edat present, ço és, la cultura del conill-en-cassola i la cultura del cocktail es confonien revivint la de l'home de les cavernes (sempre que es demostrés que l'home de les cavernes fos nudista!, diria G. K. Chesterton).

L'objecte meu era fer una provatura de resistència, ben fàcil, altrament, i de resultats previstos. El paper de *Mirador* no era gens estrany en aquella companyia, però el llibret color de pansa de seguida interessà algunes mirades tafaneres. Jo l'havia deixat com esquer, en la sorra. No tardà en atansar-se un minyonàs atlètic. Esplèndid animal, tors apol·línic, era sota la gorreta de clown l'Apolló de museu, en slip, sense pedestal i suat com un cavall. S'inclinà sobre el llibre, el prengué, previ: "Amb permís.—Vostè el té"; i en veure el títol, el deixà anar, de pressa, espolsant-se els dits, com si hagués agafat un cranc pessigador. Era l'*Eucologi de difunts*.

Una puja de passions irades es revoltà en l'intern del banyista. Les concentrà en una mirada d'escàndol, despectiva i de fàstig:

—Esteu de broma, en portar a la platja aquest llibre.

—Broma, precisament, no —li vaig respondre—. Més aviat alegria. Joia serena i confiada.

—Un llibre de morts aquí, entre tanta vida, de cara al sol i al mar, i a la claror, i a...

—...I a l'amor, diu-ho clar, que per això hi éreu vós i les vostres co-banyistes. No, ben entès, l'amor que mou el sol i les estrelles, sinó el qui mou cada festa els trens de M. S. A., vers les platges bisexuals.

—Llibre inoportú, provocador, intolerable.

—Es pot saber, parlant d'altra cosa, o bon banyista, per què no us fiquen al mar?

—Es que fa un xic de garbí, avui, i de nedar no en sé pas massa.

—Això vol dir, amic, que teniu por. I també en té el gran nedador que no aguanta dues hores, i el qui no arriba més enllà de la tercera bóta.

—Voleu, doncs, que ens matem?

—Ja surt la mort, i ara sou vós qui la confessa.

Aquest mar lluminós i admirable és l'abis. És l'abisme amb el qual no es juga. És l'abisme de mort. No estranyar, doncs, que hom llegeixi i mediti l'ofici dels morts, a la vora del profund llac on amb prou feines no goseu mullar els peus tímids.

—Nosaltres no venim pas pel mar ni per l'aigua. Venim per la vida i la barreja.

—Veniu per la carn, ja ho sabíem. També és lectura pròpia i especial la d'aquest llibre, que és dedicat al fi de la carn. *Ad te omnis caro veniet*. "A Tu vindrà tota carn".

—Ja ho sé que tots hem de morir: vells i nois; que la sinistra destrat degolla la jovesa i la gràcia, igual que la senectud, sense misericòrdia. *Gaudemus igitur*, m'han dit que canten aquells estudiants. Que frueixi la minyonia mentre la frescor passa. Demà, tot cendra i pols.

—Sí, no ignora la mort el vostre mestre Sagarra. Ell fa morir estavellat contra les roques el Quimet, i l'altre adolescent nudista el fa cremar de viu en viu, com aquell negre del lynxament de Texas. I al seu assassí, el comte Arnau, pirata untat de sang, el fa traspasar d'una mort dolça i bucòlica de poeta floresc. També creien en la mort, el vostre Heine i el vostre Maurras i el vostre Epicur.

—Llobregós necròfil, a què parlar de tanta mort. Prou ho sabem, que tota carn ha de morir.

—Ço que En Sagarra no sap, és que TOTA CARN HA DE RESSUSCITAR.

Sí, vaig continuar, ell, tot lo més, sap crear ànimes en pena. Sap dibuixar el fantasma d'un comte, espectre decebut, que va pels llocs dolents fent psico-anàlisi i deixant arreu un llarg rastre d'endecasillabs. Ell mateix, autobiògraf, roda la interminable sinia com matxo orb amb la tenebra al fons del pensament, amb la tenebra al fons de les vísceres. Però ni el comte ni ell, no ho saben que ha de ressuscitar la carn viva i la carn morta.

Aquí teniu —proseguí—, per què he vingut en els vostres kraals etnogràfics i per què m'estic, el colze en la sorra, no espantant-me pas, com tem En Sagarra — la carn que ensenyeu avui als fotògrafs, i després als metges, al capellà i als cotxers funeraris, sinó la carn que ensenyareu al Jutge.

*Tota carn amb l'animeta
darà al Jutge, raó estreta. (I)*

Per això us dic que aquest és el veritable llibre de la carn i que és propi i útil dur-lo i resar-lo, davant del mar, cercle de la mort i signe de la natura que és nostra llei temporal. Llibre on Job compadeix la carn corcada i consumida, on Sant Pau, Marta i Ezequiel esperen la carn nova. I uns i altres canten a l'Amo i Creador i Jutge de la carn: *Ad te omnis caro veniet*. A tu, Senyor, vindrà tota carn, de platges i de viles. Llibre que assegura ço que nosaltres pares ensenyeu als qui són ara com nosaltres érem ahir: tendres catecúmens: *Crec en la resurrecció de la carn*. I que dedica, no pas als barrilaires i nudistes, la promesa de Crist conhortadora: "A tot aquell qui creu en el Fill, jo el ressuscitaré en el dia novíssim".

* * *

No em plangueu pas a mi, Josep M.ª de Sagarra, no passeu pena per mi, dient: "En presència de tants

(I) De la versió catalana del *Dies irae*, pel Dr. Frederic Clascar.

aficionats al nudisme, com deu patir el pobre Rucabado". Bé sou vós molt més de plànyer, pobre Sagarra. A tots aquests barrilaires de platja als quals féu d'advocat, no els podeu pas prometre més que la corrupció i l'eternal rosec i la tenebra del vostre protagonista i del vostre pensament. Vós no en sabeu res, de la carn ressuscitadora, de la pell que després de morta i desfeta, tornarà a ésser pell, pell descoberta davant de Crist vencedor.

Pell d'Infern o de Cel —deixeu-m'ho dir amb llengua vostra. Davant de la catàstrofe que amenaça tanta pell, catàstrofe eterna, la meua obsessió "davant d'aquesta pell que s'exhibeix" és salvar la pell meua. Heu pensat, vós, Sagarra, en salvar la pell pròpia?

R. RUCABADO.

Festival apoteòsic

Hom va anar a trobar el funicular del carrer Nou de la Rambla per a pujar a l'Estadi de Montjuïc, la tarda del passat diumenge, per tal d'assistir al gran Festival dels Orfeons de Catalunya.

En passar per aquella pintoresca via, tan animada sempre i d'un cosmopolitisme que fa recordar quelcom del Montmartre parisenc, o si més no el de certes vies de Marsella, ens sorprengué l'espectacle d'una munió de gent senzilla i avalotada que al voltant d'un "carro musical", escoltava delitosa-ment unes cançons barbres mai sentides abans en la nostra terra, i uns ballots de salvatges de noms revessos, acompanyats de xiulets i cops de fustes que ferien el timpà i feien saltar els nervis de fàstig.

Apenat hom per tan depriment quadro, arribà quasi sense adonar-se'n a l'Estadi quan començava la desfilada triomfal dels cinquanta Orfeons i els sis mil cantants que els integraven.

La reacció que hom experimentà pels contrapòsats espectacles, pot bé suposar-se. La providència de Déu havia, demés, obert un parèntesi de sobirana bellesa al mal temps que fins a primeres hores de la tarda feia témer que fracassaria el Festival.

L'immens Estadi s'omplí de gent de totes les contrades de Catalunya, i els cims de Montjuïc es coronaren de famílies obreres a les quals no fou possible presenciar la festa d'altra manera. Feia goig de veure aquella cabdal corona de modestos barcelonins i entusiastes catalans. Val a dir que totes les regions d'Espanya tenien igualment nombrosos representants a la gran festa musical de Catalunya, no mancant-hi tampoc estrangers de totes les nacions del món. Es tractava d'una apoteosi nacional d'art i de patriotisme que segurament ja no es veurà mai més...

En presenciar-la i en sentir, transportats, la càlida i ajustada execució de les formosíssimes composicions del Programa i en veure moure com braços de sis mil cantaires i vibrant la seva màgica batuta per damunt la immensa multitud que la mirava embadalida, tot comentari era interdit. No hi havia més que ulls per mirar i mans per aplaudir i... llàgrimes. Llàgrimes silencioses d'emoció, llàgrimes d'un patriotisme arborat, incandescent...

Al mig del concert travessà l'Estadi un sorollós aeroplà que de prompte emmudí com arrabassat pels mateixos sentiments. Queia la tarda...

I com queia, bon Déu! Amb quina majestat, amb quina corrent formosor!

Aleshores els cinquanta orfeons i les sis mil veus cantaven un poema apoteòsic d'En Pujol dedicat al nostre Patró, al Patró de Catalunya, Sant Jordi gloriós. La grandiositat indescriptible de l'escenari i de l'espectacle, l'encís ple de dolçíssima melangia de l'hora baixa, tan cara als poetes, abassegaren tots els cors. Les exclamacions d'entusiasme, els comentaris més ponderatius, la recança impotent de la fi que la nit imposava a l'acte, mai no somiat, omplien l'Estadi i la Muntanya que ràpidament s'anaren illuminant, transformant-se en quelcom meravellós que no té nom adequat ni encariments possibles.

"Això ja no ho veurem mai més!"

"Com això, res més al món!"

"Quina llàstima que es tanqui tan prompte l'Exposició!"

Amb aquestes i altres mil exclamacions semblants, anava desfilant la immensa gentada, envaint tots els indrets de Montjuïc, totes les seves grans avingudes i extasiant-se encara davant dels jocs d'aigua i de llum que han posat el nom i la fama de l'Exposició de Barcelona per sobre el nom i la fama de totes les Exposicions conegudes.

Verament no n'hi ha hagut ni n'hi haurà cap més de millor que aquesta, si Déu no hi fa un miracle.

I ara hom recorda i compara horroritzat aquell esgarriós quadret del carrer Nou de la Rambla i aquest incomparable quadro de l'Estadi de Montjuïc.

J. J. C.

Per la dignificació de la novel·la

L'"Editorial Balmes, S. A." — cada dia més benemèrita — empenirà la publicació d'un biblioteca curosament escollida.

El nom "Horitzons", que com a senyera enarbora — cedit amb perfecta germanor pel recull de llibres sans que tan bona feina porta feta —, esdevindrà d'una justesa perfecta atenent a l'amplitud comprensiva dels llibres que com a més pròxims anuncia.

Són aquests: una novella del gran estilista Joaquim Ruyra, titulada *Els dos nansaires*; una traducció de Francis Jammes — d'aquell admirable *Monsieur le Curé d'Ozeron*, que és la història de tot el bé que pugui fer-se amb la venda d'un collar de perles — *La Voyage du Centurion*, de Psichary (traduït per Tomàs Garcés; l'agudíssima novella de Chesterton *L'Esfera i la Creu*, traduïda per Pau Romeva; una obra d'Emile Bauman) — *La naptema de Pauline Ardel* (traduït per la senyoreta Maria Perpinyà) — i produccions inèdites d'alguns dels nostres millors autors.

Molt desitgem que aquesta nova empresa — tan necessària! — aconsegueixi els més grans èxits.

Meditació

In medio ecclesiae:

Al mig de la vostra Església

Res millor a la terra que l'oració i entre les oracions les de l'Església, posat que aquesta oració és la infal·lible de Jesucrist, continuada i sempre activa. Mai no es diran prou excel·lències d'aquesta oració litúrgica i de com ella val més que les oracions en les quals el cristià parla en nom propi i per la seva sola iniciativa.

Emperò convindrà que sapiguem on es troba aquesta oració de l'Església i per quins senyals la podrem conèixer?

I encara tot i confessant-la excellent no hem de menysprear ni de suprimir tota altra mena d'oració, recordant-nos que la saviesa del Creador fa lluir al cel moltes categories d'estels. El més petit no perd davant el més gros, el seu dret a existir, i a la casa immensa del Pare hi ha lloc per a moltes celles i per a construir una església es gasta al costat de l'or dels tabernacles, la fusta de les bigues i el morter amorf de les parets. La cosa més excellent no és pas sempre i tothora la més oportuna.

El prevere que en el secret del confessorari, posant-se una petita estola damunt la sotana, dóna l'absolució al penitent desconegut, aquest prevere compleix allí un acte veritablement litúrgic, malgrat les restrictives definicions dels teòrics. És en nom i per l'autoritat de l'Església que ell reintegra a la cleda l'ovella perduda; el valor del seu gest no li ve del seu talent ni de la seva virtut ni de la seva experiència, i aquest prevere està posat al silenci del poble de Déu quan ell perdona: ell és carismàtic i diví.

Per pregar amb l'Església, per a actuar en ella i per ella, no és pas necessari d'exhibir-se en públic, i no és pas la funció exterior que constitueix l'essència de la litúrgia. Ella, per si mateixa, no suposa la pompa de les cerimònies, ni l'assistència de la multitud, ni l'esplendor de la decoració, ni la gràcia dels moviments, ni la bellesa de les melodies, i a la missa baixa l'Església no actua pas menys que a la solemni. Com funció pública de sacrifici aquestes dues misses no són pas de diferent mena i llur valor és essencialment idèntic.

És que l'Església no és únicament l'agrupació visible dels fidels que són a missa o la comunitat de clergues que canten els salms tots junts i la litúrgia no és feta de soles manifestacions. El breviari recitat per un vicari de parròquia, en plena solitud, és tant eclesiàstic com el gran ofici cantat al cor, i el vicari de Jesucrist no diu altrament les seves hores canòniques.

I és que la llaçada que relliga l'Església és més forta i més íntima que l'ajuntament de la multitud reunida; i fins quan els fidels estan dispersats, no deixen pas d'ésser el ramat. El llaç de l'Església és l'esperit del Crist i per actuar en el nom de Crist no és pas precís que es digui en alta veu. En el desert sec i en la cabina dels vaixells, en totes les èpoques i en totes les hores, els que han rebut l'esperit de Crist, els seus preveres, que són els seus ministres, poden obrar en nom seu. N'hi ha prou amb què practiquin els actes de llur ofici. Tota altra cosa és

accessòria, i això no vol dir que sigui sens cap valor.

O Déu meu! feu que jo estimi cada dia més el vostre gest eternament actual en la vostra Església jeràrquica encara que el vostre gest s'amagui sota d'humils espècies. Feu que jo estimi l'esplendor del vostre culte i que m'exalti per Vós fervorosament quan el dia de Pasqua, com una imatge de la Jerusalem celestial, amb cants i lluminàries muntem tota una decoració pomposa al voltant de la simplicitat del gran misteri i quan una gloriosa música s'emporta a la una totes les nostres oracions: *in cymbalis bene sonantibus, in chordis et organo*.

Jo vull estimar tot allò que és memòria i relíquia del culte antic, i no em desplaçarà pas que per respecte als nostres predecessors es conservi i es restauri la forma amb què ells us donaven glòria. No hem vist que el Dissabte Sant el celebrant colpeja la pedra foguera per a provar de fer esclatar el foc nou? El ritual benèvol tan ple del vostre esperit, no ha volgut mudar aquest procediment arcaic, però jo sé prou bé que el celebrant ha perdut ja l'habilitat de manejar el sílex. D'ell no surten més que vagues i vanes espurnes i la flama de les vetlladores que brillen davant el nostre tabernacle no s'ha pas encès amb aquelles pedres. No hi fa res; la litúrgia no està en tal o qual gest arcaic i ella no s'inspira en el passat sinó en l'eternal. Només que la vostra doctrina i la vostra gràcia són immutables perquè elles són Vós mateix posseït per nosaltres.

Jo vull estimar la memòria del passat cristià; jo vull estimar també, Déu meu, l'amable i formós present catòlic; vull estimar el culte d'avui maternalment adaptat a les dures exigències de la nostra existència; vull estimar la devoció al Sagrat Cor i la gruta de Lourdes i les passejades del Sant Sagrament a la tarda davant les multituds de les nostres ciutats. Al temps que fora de l'església tot es mou al ritme forçat que ens mata, separat de la corrua que s'agita a la claror de les lluminàries i del brogit dels feixucs vehicles, el vostre poble ha entrat a la vesprada en aquesta petita capella del raval i les filles de Maria canten ingènues melopees com les que es canten en família. Feu que jo no menyspreï res d'aquesta pietat inspirada per la vostra gràcia i encoratjada per la vostra Església. Deu-me un cor ben gran i ben ample, sens exclusivismes i sens ira; disposat a beneir fins allò que jo no comprèn sempre que no ho hagi reprovat l'Església.

Vós sou el present eternal. Quan jo em confesso és davant tota l'assemblea de fidels, invisible però activa, que jo m'acuso i que jo prego, *omnibus sanctis et tibi Pater...* Feu que jo entengui la meua íntima dependència de tota aquesta litúrgia perpètua en virtut de la qual he rebut els meus veritables tresors. Des del meu baptisme fins al *requiem* de la sepultura, es la pregària pública de l'Església la que m'haurà salvat, fins i tot quan ella no s'ha fet en públic, ja que Vós sou per tot arreu on s'actua en vostre nom i no solament allà on vostre nom és cridat en veu alta. No és pas en les sepultures que se us ha de buscar, a Vós que ens precediu en la Galilea eterna.

PIERRE CHARLES

La Prière de toutes les heures, deuxième serie
XLI. Trad.

Comentaris

Propagandes il·legals

Es queixa amb molta de raó un estimat col·lega madrileny, de la propaganda que es fa contra el sisè Manament de la Llei de Déu a pretext de difondre els coneixements fisiològics d'ordre sanitari o higiènic respecte de les funcions de reproducció, per tal que tothom sàpiga governar-se bé en tan vital matèria.

I a pretext de la "ciència de la vida" el que es fa és propagar la "ciència de la mort", començant per ensenyar i defensar les teories malthussianes i ensinistrar la gent mal preparada, o ben corrompuda ja, a privar fàcilment de la vida els éssers humans, in potentia, o in actu, destinats per Déu a qui-sap-les coses...

Hom no sap pas distingir bé entre aquells que assassinen el pròxim violentament i aquells que ocultament el priven o li lleven la vida en iniciar-se la seva natural gestació! Moltes vegades oficien d'assassins els seus mateixos pares!

El colega alludit cita les disposicions legals que poden aplicar-se contra aquesta propaganda immoral a la qual s'han lliurat rabiosament alguns suposats intel·lectuals de l'esquerra, i demana que se'ls apliqui la llei inexorablement.

El Govern té la paraula, però està enrogallat...

Puritanisme socialista

Si "El Socialista", de Madrid, sapigués menjar i callar, tal volta hauriem oblidat les següents ratlles de "El Pueblo Vasco", de Bilbao en què es canta la canya al partit socialista, espanyol recordant-li les seves actuacions polític-econòmiques amb els governs de la Dictadura.

El puritanisme polític exigeix sacrificis que els socialistes no faran mai.

El tracte de favor que a Espanya gaudeix el partit socialista a expeses de les organitzacions obreres catòliques, hauria d'haver fet als seus líders representatius un xic més discrets del que són. Però ja que "El Socialista" vol guerra li darem pel broc gros fins que calli...

Vet aquí les ratlles de "El Pueblo Vasco" que alludim:

"El excelentísimo señor don Francisco Largo Caballero, consejero de Estado, cobra sus buenas 100 pesetas por sesión, además de las 20 que percibe en el Consejo de Trabajo, en unión de Santiago Pérez Infante y Lucio Martínez. Este último es asimismo gerente de la Mutualidad Obrera. Santiago Pérez tiene colocado un hijo en el Ministerio de Trabajo y en el Instituto de Previsión (dos destinos en una pieza), Antonio Fabras Rivas es empleado del ministerio del Trabajo, y además, corresponsal en la Oficina Internacional del Trabajo, de Ginebra, por lo que cobra 30.000 francos suizos. (¡Este sí que es un "hacha"!). Francisco Núñez Tomás es empleado del Instituto de Previsión y tiene dos hijos colocados en el mismo Instituto y en el Ayuntamiento (recuerdos de cuando papá fué

concejal). Andrés Saborit es consejero de la Delegación española en la Asamblea de Ginebra, y cobra por ello su buen dinero del Estado, y además dirige "El Socialista". Manuel Cordero, desde que fué concejal, no ha vuelto a su oficio de panadero y cobra como redactor de "El Socialista" y es vocal, con dietas, del Pleno del Consejo de Trabajo y de otros organismos análogos, tales como la Junta de Abastos. Rufino Cortés vocal retribuido de la Junta de Abastos y del Tribunal Industrial (de este último lo son también Lucio Martínez y Santiago Pérez, que, como se observará, no pierden riopio). Wenceslao Carrillo, vocal del Consejo del Trabajo y de algún sitio más que ahora no recuerdo, etc. etc.

Todos, todos los cabecillas de la Unión General de Trabajadores y del partido socialista están copiosamente enchufados, pues no hay que olvidar a los que viven en provincias ¡y cómo viven!: Manuel Vigil, en Asturias, cobra más de 12.000 pesetas del Instituto de Previsión, y otras tantas el terror de Valladolid, llamado Remigio Cabello, y no digamos nada del imponderable Manuel Llaneza, vocal de la Comisión Oficial del Combustible (50 pesetas por sesión) y consultor y embajador oficial constantemente".

L'afer de I. P.

El Dictamen de la Permanent d'Instrucció Pública sobre la Segona Ensenyança, ara que es tracta de reformar-la, ha tret de polleguera els Catedràtics que n'estan encarregats. Els fets que s'al·leguen i els judicis que en el Dictamen es formulen, han fet perdre l'equanimitat que tan bé escau als "representants" de la ciència i "sacerdots" de la instrucció, que ara protesten desafortadament contra el Dictamen, pegant a tort i a dret per tal de fer surar llurs interessos, que en quant tenen de legítims són tan respectables com els que més, i cal atendre'ls.

Com en el citat document l'ensenyança privada en surt tal com es mereix (més es mereix encara), i la comparació que naturalment s'imposa entre les dues ensenyances, deixa en lloc poc airosos l'ensenyament oficial, no cal dir si en reben de tundes els Instituts i les Ordres religioses amb escola oberta, de part dels catedràtics que fa poc es reuniren a Madrid en Assemblea per tal de defensar els interessos de l'Ensenyança oficial i els propis particulars interessos dels Catedràtics que la integren.

Quasi tots ells defensen l'Estat-docent i veuen amb mals ulls l'Ensenyança privada, els drets de la qual, tan clarament deduïts de l'article dotze de la Constitució, desconeixen, quan no els ataquen, donant-se el cas paradòxic que molts catedràtics es proclamin partidaris de totes les llibertats, constitucionals i no constitucionals, i abominen de la llibertat d'Ensenyança. Quina degollina farien de mestres lliures si manessin els homes de la I. Ll. E.!

L'aberració d'aquests homes en aquesta tan clara matèria, ha arribat a tal punt que fins el doctor Marañón, pontífex màxim dels liberals espanyols, s'ha cregut obligat a recordar als catedràtics d'Instituts que la llibertat d'Ensenyança era un postulat fonamental del liberalisme.

Del món del treball

Paraules de Stalin

En clausurar-se el Congrés Comunista rus, Stalin, l'actual dictador de la Rússia dels Soviets, pronuncià un llarguíssim discurs, del qual, i per referir-se a problemes agudíssims i apremiants, hem de copiar-ne alguns trossos. Tanmateix és un home de talent Stalin:

"La crisi que actualment travessen els Estats capitalistes és una crisi de superproducció i la primera de gran envergadura que ha sobrevingut després de la gran guerra i que afecta tots els països del món.

Als Estats Units, país clàssic del capitalisme absorbent, és on naturalment s'ha manifestat la crisi amb major virulència.

Salta la vista que cada vegada han d'ésser forçosament més fortes les lluites entre els països capitalistes per disputar-se els mercats on han de col·locar llurs productes i també la professió de les fonts de producció de les matèries primes.

Tot això portarà infal·liblement una nova i terrorífica conflagració mundial, el perill de la qual augmentarà a manera que la crisi vagi creixent.

Contemporàniament també sorgeixen aguditzacions de les diferències entre les nacions vencedores i les vençudes en la guerra mundial.

Gràficament es pot definir la situació d'Alemanya sobre els seus creditors com una figura representant una immensa piràmide, al cim de la qual es trobin les nacions vencedores amb un enorme cartell en el qual es llegeix: "Paga"; mentre a la base, aixafada pel pes, jau la nació alemanya deutora de milers de milions i ofegada pels elevadíssims tributs.

Aquest i no altre és l'esperit de Locarno, que, segons veiem, només ha inspirat les nacions en els dissenys mal entesos de cobrar costí el que costí, sense ni molestar-se d'analitzar la situació de la nació deutora...

Només els pertorbats per complet poden esperar que Alemanya pugui pagar durant els deu anys vinents vint mil milions de marcs, sense que tot el país sofreixi una fantàstica commoció social i econòmica.

Els homes públics de França i Alemanya poden fer veure que creuen en la possibilitat que aquest miracle es realitzi..., nosaltres bolxevics, ens retem a l'evidència i no ho creiem de cap manera."

Val la pena de fixar-s'hi i meditar-les aquestes paraules del tirà rus. L'estat, cada dia pitjor, del món del treball, no solament radica en l'abús del maquinisme, sinó també en les conseqüències de la Guerra Gran i els Tractats de pau aclaparadors, que obliguen als obrers en els pobles vençuts, a suportar cargues insuportables i treballs durs i mal pagats.

L'observació de Stalin respecte de la superproducció i les crisis greus que ocasiona, i les lluites perilloses que provoca en els països capitalistes, és d'una clara evidència; i si bé el pessimisme del preopinant és més un recurs oratori que un conven-

ciment lògic, no deixa de tenir possibilitats esgarifadores per a un esdevenidor no pas remot.

Els governants han de preocupar-se molt especialment d'aquests problemes.

De proveïments

Amb el jornal justet, la pesseta depreciada i els mercats de comestibles en mans d'acaparadors, els obrers, especialment els que han de mantenir una llar nombrosa, han de vèncer diàriament dificultats quasi insuperables per a poder reeixir. Adhuc treballant tota la família, vells i joves, homes i dones, pot ben dir-se que viuen tots de miracle. I com han de treballar molts d'ells!

L'altre dia es tractà en el Consistori del Mercat Central de Fruites i Verdures i es van dir unes quantes veritats que semblava tindrien bones conseqüències per l'abaratiment d'aquests queviures, tan grats a la classe treballadora. Però, ara per ara...

Un remei simplista per aconseguir un abaratiment definitiu fóra posar en contacte directe productors i consumidors. Com?

Un obrer llest, parlant d'aquest problema vital, deia: "Fins que puguem comprar als mateixos carros dels pagesos que porten a Barcelona les fruites i verdures del Pla del Llobregat, no anirem bé. Els mercats s'han fet pels acaparadors i els explotadors dels pobres."

Clar que això és una exageració motivada pel violent malestar dels obrers, però cal fer-se'n ressò. Tal volta suggerirà alguna idea salvadora.

En el que no cap dubte és que a Barcelona es menja caríssima i dolenta la fruita, tan saborosa i abundantíssima del Pla del Llobregat, i caríssimes les verdures d'igual procedència. Només amb el que es fa malbé i es podreix en els camps ubèrrims de dit Pla, podria mantenir-se bona part de l'estament obrer barceloní.

Aquesta qüestió hauria de preocupar als nostres regidors continuament fins a resoldre-la bé.

L'atur als EE. UU.

A Nova York s'ha celebrat una gran reunió en la qual han pres part tots els governadors de l'Estat de Nova York.

El governador de la ciutat ha exposat la situació creada per la falta de treball que s'estén més cada dia que passa.

Parlant del problema de la desocupació ha dit que constitueix un problema social que necessita urgent solució, que solament pot cercar-se amb l'assegurança obligatòria contra la falta de treball.

En realitat — ha dit — la situació dels Estats Units no és ni molt menys tant pròspera com creuen a Europa, puix actualment un 12-15 per cent dels nostres obrers no tenen feina.

La nostra producció supera de molt al consum i l'atur de milions d'homes s'acosta si no prenem enèrgiques mesures.

I ara que ens contin contes del paradís ianqui.

Diàlegs imaginaris

I

Asseguts davant el mar conversen dos senyors respectables. La platja és plena de gent. El mar té una blavor diàfana i el cel brilla intensament.

El més vell dels senyors exclama signant un estol de senyores que seu també a la platja:

— Us expliquen aquesta inconsciència? Si les noies es comportessin tan malament lluny dels pares seria explicable; però jo no puc comprendre com és possible que les mares tolerin certes coses. ¿Veieu aquella noia rossa que bromeja amb tres joves de la colònia? Ahir, a la tarda, s'estava ajaguda no gaire lluny d'on seia també la seva mare. Al seu entorn tenia un estol de joves que la contemplaven amb uns ulls oberts com unes taronges. Movia les cames i els braços com si es trobés submergida dins de l'aigua. La seva mare, en veure-la voltada de joves, va somriure. Deuria considerar molt honrós per la seva filla que els joves la contemplessin quasi nua.

— No sé perquè us estranyeu d'aquestes coses. ¿Que no sabeu que l'honestedat és una senyora que ha passat de moda? Els problemes de moral únicament preocupen als pobres vells com nosaltres.

— Però, ¿que no són cristianes aquestes senyores que no s'indignen presenciant aquests espectacles tan poc edificants?

— És clar que ho són. El seu cristianisme, però, no els passa de l'epidermis. Si és moda que les senyorettes es banyin quasi nues, ¿com voleu que portin vestits decents? No veieu que farien quedar malament les modistes de París.

— ¿I que no fan quedar també malament les autoritats de l'Església, que els recomanen constantment que en tots els actes de la vida tinguin en compte la moral cristiana?

— Aquestes senyores no les llegeixen ni les volen llegir les pastorals dels bisbes. Segurament deuen creure que un bisbe és un home completament llec en qüestions d'indumentària.

— Si donessin tanta importància a les pastorals com als figurins, segurament serien més bones cristianes.

— Ai, si us sentissin parlar amb aquesta acritud, com s'indignarien.

— Però, és que creuen que obren bé?

— Naturalment. La moda està per damunt de la moral.

— Cada dia em torno més pessimista.

— Mal fet. Gràcies a Déu, encara hi ha molta de gent que no ha perdut el seny.

— De vegades em penedixo d'haver obrat tota la vida tan correctament.

— No sabeu el que dieu. Mai no ens hem de penedir d'haver obrat bé.

— Al món no hi ha justícia.

— Ja ho sabem: ni justícia ni caritat.

— I voleu que sigui optimista? Mireu amb quina tranquil·litat seu el senyor X. a la terrassa del casino. Mai no s'ha sacrificat per ningú. No té altra dèria que satisfer les seves ambicions. Jo he esmerçat la vida fent bones obres i ningú no m'agraeix el que he fet.

— ¿És que heu obrat bé perquè els homes us admiressin o bé per a plaure a Déu?

— Mai no he pensat amb els homes.

— Si no heu pensat amb els homes i les bones obres les heu fet per amor a Déu, ¿com voleu que el món agraeixi els vostres sacrificis? ¿Heu rebut cap desengany de Déu?

— No; però alguns homes descreguts i egoistes han tingut més sort que jo!

— Ah! volíeu que Déu a canvi de les bones obres us donés riqueses i càrrecs importants! Quan aquell senyor egoista que seu a la terrassa clogui els ulls, es trobarà amb les mans completament buides i s'adonarà que ha perdut el temps. En canvi vós podreu presentar-vos davant de Déu portant darrera el ròssec lluminós de les bones obres. És natural que l'home egoista que es creu que ell és el centre del món i que únicament té ell dret a la vida, que aconseguixi acumular riqueses i obtenir càrrecs importants. No envegeu mai els globus de paper que s'enfilen ràpidament cel amunt perquè la seva caiguda és inevitable. Quan es desinflin cauran damunt la pols dels camins. És preferible caminar a poc a poc i arribar lluny. Un home bo, baldament sigui injustament oblidat o bé postergat, segueix fent bones obres. Deixeu que els vanitosos es coronin amb les pròpies mans, que les flors s'esfullen ràpidament quan han estat collides al jardí de la vanitat.

— ¿No creieu, però, que és sensible que el món afalgui únicament els gosats i els cinics, i no tracti amb respecte els homes bons?

— El món afalaga únicament els seus. Si avor-reix la virtut, com voleu que admirí els virtuosos? Al costat d'una dona mundana poseu-hi una santa, i veureu com en compte d'admirar les seves viruts, farà estendre damunt d'ella les ales negres de la calúmnia perquè no existeixi cap diferència entre la dona pecadora i la que viu sota l'esguard de Déu.

— És cert. Ahir, passejant per la platja, vaig copsar unes paraules feridores. Unes senyores parlaven de les famílies que estuegen en aquesta platja. El senyor A., deien, és un home interessant i esplèndid, i el senyor B. és un miserable. Com sap tothom la fortuna del senyor A. té un origen molt boirós, i, no obstant, les dames l'admi- ren. El senyor B. és un home honradíssim, que tot i havent consagrat la vida al treball, no ha aconseguit amuntegar riqueses. L'anomenen miserable perquè és pobre. ¿Si no té diners com és possible que es mostri esplèndid?

— Us fixeu en coses que són tan velles que ja ningú no en fa cas. Ni ara ni mai el món ha reconegut els mèrits de l'home pobre. El senyor B. és més intel·ligent i més virtuós que el senyor A., però ningú no s'adonarà d'ell perquè tothom sap que la seva posició social no és gaire envejable.

— Aquestes injustícies em revoltan.

— Poseu-vos tranquil, amic. Ni vós ni jo podem aconseguir que el món segueixi altres viarans. Conversant us heu exaltat una mica i us invito a pendre un refresc al casino. El pendrem de cara el mar. Anem-hi abans que comenci el ball. Els esbufecs del saxofon em refreden i em fan estossegar.

Lleó Harmel

V

"Aquest fill meu m'ha proporcionat els millors dies del meu pontificat."

LLEÓ XIII

L'amistat i companyonia amb el Comte de Mun resultaren profitoses a un i altre, a Harmel i Mun. El primer va comprendre com calia eixamplar el cercle un xic estret de Val de Bois per a fer una tasca fecunda; i el segon, que havia entrat amb la seva obra dels Cercles Catòlics en el camp, va trobar el camí per a penetrar en l'horitzó un xic més ample i difícil de la indústria.

El Comitè de l'Obra dels Cercles Catòlics comptava amb tres seccions: propaganda, fundacions i finances. Però el Sr. de La Tour du Pin cregué oportuna una quarta secció educadora, d'ensenyança, a la qual s'anomenaria *consell d'estudis*. Harmel va aplaudir la idea amb totes les seves forces, fidel al principi "Abans que l'acció, la veritat". Així mateix va néixer la Revista "L'Association catholique" que no fou prou del gust de Harmel, puix es desviava tot sovint a tractar temes teòrics, i Harmel era home d'obres, sociòleg improvisat, fill dels fets i de la realitat. "Som soldats, no filòsofs", deia el nostre biografiat.

Més tard, a instàncies de Harmel, fou una *Comissió industrial consultiva* la que s'adjuntà a l'Obra dels Cercles; però fou del tot inútil. Les diferències entre aquest home d'acció i els elements teòrics impulsors d'aquell moviment eren cada cop més visibles, i Harmel anava mostrant el seu des-
gust.

Aquest, però, no ultrapassà mai els límits de la caritat i mai Harmel no fou una nota de destorb dins la tasca de Mun i La Tour du Pin. Però era una llàstima perquè l'obra dels Cercles no donava el rendiment que calia, i mai no l'arribà a donar del tot!

Amb això, vingué el dia en què el Comte de Mun, fou portat a la Cambra dels Diputats. Començava aleshores una vida nova, política, desconeguda per tots, en la qual Mun fou encoratjat per tots i especialment per Harmel.

Però quin desengany més gran els esperava en aquesta nova vida! La màquina parlamentària els inutilitzava constantment la seva tasca, els seus idearis, els seus projectes. Els diputats s'interessaven millor per la tasca política darrera cortina que per projectes de llei de sindicats, de cooperatives, de legislació del treball. I fins aquells que es deien socialistes procuraven el buit al Comte de Mun amb el fi de tenir el monopoli de tota cosa social.

Aleshores Harmel era el confident de Mun. I cal llegir els blasmes assenyats d'un i d'altre davant el nou món en què s'esterilitzaven els esforços llurs. Són veritablement instructives les cartes creuades entre un i altre esperits selectes, que allí es trobaven tan lluny del seu món...!

Altres era el camp de treball de Harmel, i aviat les circumstàncies l'hi portaren per la mà.

* * *

Harmel va concebre portar peregrinacions d'in-

dustrials a Roma; als peus de S. S. Lleó XIII. I aquest Papa escrivia poc temps després: "Aquest estimat fill m'ha procurat els millors dies del meu pontificat".

"El veritable doctor pels patrons cristians és el Papa; solament ell pot marcar els límits de la justícia i de la caritat als homes de bona voluntat, però formats entre els doctrinarismes manxesterians. M'ha semblat, doncs, que si podia conduir els industrials a Roma per a rebre la direcció i els encoratjaments del Sant Pare, la realització de la fàbrica cristiana donaria un pas molt gran, sobretot si podem determinar els nostres patrons a emportar-se'n amb ells els obrers llurs." Heus aquí en pocs mots justificada la idea de Harmel i explicada la causa de les seves famoses peregrinacions a Roma.

Per a realitzar-les, Harmel es dirigí als patrons de la Picardia, les Ardennes, la Lorena, la Normandia, la Champagne, la Provença... mitjançant una circular. Solament un centenar de patrons van respondre al crit generós. Gra de mostassa, però, que havia d'esdevenir fecund.

L'Arquebisbe de Reims acompanyà aquesta primera peregrinació a Roma, i el 23 de febrer la presentava a Lleó XIII. Del gran Papa són aquests mots: "ressuscitar les sàvies institucions del passat, les corporacions obreres que en altres dies foren existents, i que tan útils van ésser a les classes patronals i obreres, sobretot a les classes miserioses i humils". I els demanà que ben aviat tornessin a Roma, no sols, sinó acompanyats dels seus obrers.

En 1887 es verificava el desig del Papa. Mil vuit cents peregrins, quasi tots obrers, envaïen la Sala Ducal del Vaticà; i el Papa, voltat per setze Cardenals i nombrosos prelats, els rebia amb tot l'afecte de Pare. I fou allí on el gran Papa pronuncià una bellíssima oració, on llençà al públic les primeres guspies del que més tard havia d'ésser immortal document pontifici, l'Encíclica "Rerum novarum".

Els caps de grup besen la sandàlia del Papa. I Harmel, solament quan és cridat especialment, compareix davant la venerable figura del Pontífex qui li reté llargament la mà en prova i senyal d'agraïment per l'inefable consol que li proporciona amb la peregrinació obrera. I en acomiadar-se del gran Papa, aquest li diu: "Jo desitjo veure encara més obrers francesos, que vinguin, els beneiré, m'aconsoaran". I respon Harmel: "Sant Pare, jo us en portaré deu mil".

I de seguida es posa a organitzar altre peregrinatge major, més ample. Es tracta de l'organització per comissions diocesanes, per mitjà dels grans rotatius catòlics, etc. I quan tot això no és prou, Harmel va dues vegades a Roma, passa una Quaresma corrent de ciutat en ciutat per organitzar i enfevoritzar. I vénen caritats per a les despeses, i vénen loteries, i tots es fan una obligació de rivalitzar amb els altres. I aviat, els trens comencen a portar francesos a Roma en mig d'un entusiasme general. I Lleó XIII dona a la peregrinació una extraordinària solemnitat; els rep, els celebra la santa Missa més d'un cop, tracta directament amb ells per grups, d'un a un, els demana detalls de la seva vida, del seu país; fa discursos als patrons sobre els seus deures, recordant-los que són tresorers dels béns dels pobres; en un mot, es multiplica i no es cansa d'estar amb els seus fillets humils i estimats.

I l'espectacle de la peregrinació causa emoció profunda a França i al món sencer. Tota la premsa se n'ocupa amb preferència i tota respira segons els seus matisos, sense que ningú desconeixi la grandiositat del fet.

No cal dir com l'esperit de Harmel es mostra

emocionat davant la satisfacció del Sant Pare. Cal llegir les emocionants pàgines escrites sobre aquest esdeveniment per endevinar tota la grandesa d'ànima d'aquest home excepcional, d'aquest sant home!

GASTON GERARD

Carnet de Lourdes

Al Dr. Josep Colom, Prev.

Lourdes, lloc d'amor i de dolor. — Un dels indrets on s'agermanen més l'amor i el dolor és, certament, a Lourdes. És allí on els malalts cerquen, amb una fe colpidora, la salut de llurs cossos naturals. Anhelant alleugerir les seves penes esguardant, amb ulls amorosívols i plens d'esperança, la Verge benamada que se'ls mira somrient des del seu setial enclavat dins d'una roca que en *patois* s'anomena *Massa bieille*; ço és: *Roca vella*. Allí, a la Gruta, els malalts amb els ulls xops d'esperança contemplen la serenor i la reialesa de la Mare gentil. I des del més recòndit de llurs esperits no saben si demanar el seu guariment o bé el dels altres, el dels seus germans, potser més necessitats, puix han pogut comprovar que sempre hi ha una dolença més profunda, una tristesa més amarga.

A Lourdes, l'amor es sobreposa al dolor; l'amor, que tot ho venç, fa que els malalts no creguin que són ells els únics éssers malaurats, car en un lloc on acut tanta sofrència humana, tothom s'oblida de si mateix i estima el germà desvalgut.

Amor i dolor! Paraules que a la Gruta on s'hi estoja la Verge, s'agermanen i uneixen íntimament i tributen un sentit holocaust a la Mare que, en veure el sofriment dels seus fills els dóna, si més no, aquella resignació cristiana que tant ennobleix i que fa esguardar la blavor del cel i la creu redemptora.

La Gruta i les piscines a l'hora del bany dels malalts. — Un dels espectacles més emocionants que hom experimenta és l'esguardar, a primeres hores del matí, com es banyen els malalts. Els abnegats "brancardiers" els condueixen des de l'hospital a les piscines. En aquella hora plàcida solament torbada pel remoreig suau i harmoniós de les aigües del riu Gave, els malalts són submergits dins l'aigua miraculosa. Generalment hi ha alguns sacerdots que, amarats de fe, inviten a tots els peregrins que es troben al redós de la Gruta i de les piscines a què s'ajuntin espiritualment amb els malalts i que sollicitin la intercessió de la Mare de Déu prop d'ells.

Alguns peregrins, braços en creu i la mirada fixa, s'abstreuen completament. Pensen tan sols en les sofrències alienes; pregunten, confien, esperen... De tant en tant s'oeix colpidora, penetrant, una frase com aquesta: — *Mare de Déu de Lourdes, tingueu misericòrdia dels malalts, guaríu-los!*

La processó del Santíssim Sagrament. — Aquesta processó és, dins la seva modalitat, única al món. Hi concorren quasi tots els peregrins i molts turistes que, de pas, es troben a Lourdes. Vers les 4 de la tarda s'organitza. A voltes, degut al gran nombre

d'assistents a aquest acte, quan els capdavanters arriben al davant mateix de l'Església del Rosari, el Santíssim Sagrament comença a sortir de la Gruta. Els assistents a la processó van, generalment, en dues fileres. Hi ha, sempre, un gran nombre de persones que devotament esguarda el pas de Déu Eucaristia. Els pelegrins entonen himnes religiosos. Solament s'ouen els cants, i, quan aquests fineixen, un gran silenci plana per damunt de l'esplanada. On, però, hom se sent verament emocionat és quan el sagrat dignatari té cura de donar la benedicció als malalts que, en dues fileres, romanen — alguns gairebé moribunds sobre un baiard, d'altres sobre un cotxet, — a l'esplanada. En aquells moments en què tothom vibra d'intens amor, s'ouen deprecacions sentides. Es veuen cares pàl·lides, ulls enaiguats. Hom percep panteixos demostratius de l'alta transcendència d'aquells instants. Cal veure aquest acte per a copsar tota la seva magnitud, tot el verisme de la seva espiritualitat.

La processó de les torxes. — Aquesta processó, si bé no té l'encís i l'alta religiositat de la del Santíssim Sagrament, no deixa, però, de plaure. Té lloc a l'entrada de la nit. Els peregrins de diverses nacionalitats es dirigeixen vers la Gruta portant sengles torxes. Poc a poc aquestes van encenent-se i tota l'esplanada s'illumina com en ple dia. Els que inicien la processó, remunten la rampa del nord i descendeixen per la del sud, dirigint-se cap a l'Avinguda que condueix al Calvari dels Bretons. Els peregrins canten, cadascú en la llengua pròpia i a plena veu, l'himne a Maria. La diversitat de les llengües no resta, però, gens de beutat i de gràcia a aquella pregària universal, on les dissonàncies es fonen en una llarga melodia, deliciosa d'oïr a una certa distància.

Sembla talment que cada pelegrí, en la seva torxa, simbolitzi el foc d'amor diví que dintre seu batega. El Santuari apareix, en aquella hora, completament il·luminat.

Finalment, quan els peregrins han donat ja la volta per l'esplanada se situen enfront l'Església de Rosari; i allí, amb una actitud de completa fe i valentia entonen, tots plegats, aquella pregària tan senzilla i clara que sintetitza tota una filosofia i que els agermana sota una noble bandera: *El Crec en un Déu.*

Les infermeres. — La tasca duta a terme per les abnegades Infermeres captiva, tot seguit, l'atenció dels peregrins. Si aquests veuen amb admiració el sacrifici d'aquestes benemèrites dones, amb quina tendresa i estimació deuen veure-ho els afigits malalts!

Les infermeres, amb llur vestimenta blanca com el mantell que embolcalla la Verge, amb pas lleuger i

amb la mirada xopa d'alegria i compassió alhora, tenen sempre una paraula de conhort als llavis per als pobres malalts.

Si interrogeu, per exemple, algun d'aquells éssers que, ajaguts a la llitera i fets els ulls enlaire sembla que esperin una llum dolça que vingui a mitigar les seves penes i els parlin de l'estada a Lourdes, responen: — Ací no ens manca res. L'amor vessa per tot arreu. Tenim, en aquest lloc, la nostra Mare predilecta, la nostra Esperança. Tenim, també, una altra mare que sovint la veiem a prop nostre i que tot-hora ens vetlla i prega per nosaltres. Heus-la ací. — I assenyalen una dona que passa prop de nosaltres, serenament atrafegada, i que esguarda amorosívolament cadascuna d'aquelles criatures del Senyor... Es la infermera.

Els "brancardiers". — Un veritable sacrifici és el que realitzen els braus "brancardiers" que amb sollicitud i amor curen de traslladar els malalts des de l'hospitatl a la gruta i a l'esplanada; efectuen, demés, altres treballs encaminats al major tracte dels sofrents. Molts d'aquests homes, que potser mai no han sofert la més mínima molèstia, traslladen amb valentia i amb el rostre ple de dignitat aquells germans qui no poden pagar d'altra manera l'esforç que per ells duen a terme que amb un esguard de gratitud que enclou tota la reconeixença i tot l'amor que dintre d'ells palpita.

Sense sacrifici no hi ha satisfacció possible. Així ho comprenen els "brancardiers"; i les molèsties que ocasiona l'haver de cuidar tan de prop els seus germans — alguns d'ells necessitosos dels més acurats tractes degut a l'estat deplorable en què es troben — es veu recompensat per la pregona satisfacció de veure que potser aixecaran de la sofrença un ésser que anhela desistir-se de la malura que l'aclapara.

Contemplava un dia, a Lourdes, com un "brancardier" traslladava de l'hospital a la gruta un malalt que, immòbil, solament donava senyals de vida pel guspireig brillant dels ulls. Vaig entaular el següent diàleg:

— Que tal, com us trobeu, avui?

— Com sempre — respongué el malalt. — Experimento, no obstant, una profunda satisfacció interna. He pogut comprovar que no tothom mira amb indiferència els dolors aliens... Veig que encara hi ha gent que ens acompanya en el nostre sofriment, que prega amb interès per nosaltres.

El "brancardier" no contestà. Amb la mirada fixa al rostre del malalt semblava que li agrais aquella deferència, aquella comprensió que ens és tan cara als homes...

La peregrinació dels bretons. — Poques vegades he vist una collectivitat tan amarada de fe com la peregrinació de bretons que, els primers dies del mes de juliol d'enguany, es trobava a Lourdes.

Aquelles dones de rostre bru i sanitos i aquells homes cepats i de mirada ferrenya seguien, amb una devoció fervorosa, tots els actes organitzats per la peregrinació. A la processó de les torxes i del Santíssim Sagrament assistien gairebé tots. En aquests actes posaven tot el seu amor, tota la màxima bona fe. Cantaven, i llurs cants eixien harmònics, sense cridòries baladreres. Donaven mostra de posseir disciplina, no tan sols per llur recolliment, sinó també pel perfecte assaig dels cants.

Hem de confessar, sentint-ho, que remarquem una gran diferència entre el coneixement que tenen dels cants litúrgics els bretons i nosaltres. Entre nosaltres trobaríem, per exemple, poques dones d'edat avançada que cantessin el *Tantum Ergo* amb la justesa que vàrem sentir-lo cantar de llavis d'aquelles senzilles bretones. Ajuda molt a la santificació el posar la màxima cura en tots aquells actes que serveixen per a honorar els nostres amors més cars.

Cal aprendre d'aquells humils bretons la justesa de llurs cants, puix ja sabem que el bell cant, a més de portar-nos moments de gaudi inefables, eleva i purifica l'esperit.

Retorn. — Hom experimenta una profunda recança en haver d'abandonar un recés on el cor ha trobat sanes emocions. Per això en retornar a les nostres llars, en partir d'aquell sant redós on l'aiguabarreig de l'amor i la sofrença humana s'agermanen, s'emparava de nosaltres una pau beatífica. Mentre el tren anava devorant quilòmetres el jorn finia... Divisàvem, amb la mateixa rapidesa d'una cinta cinematogràfica, els camps verdejants, els blatars ubèrrims de la França, pròdigs de vida, esperançadors de pa novell.

I quan el negre vel féu la seva aparició sobre la terra i els primers estels començaven a pampalluguejar sota de la volta blava del cel — clapejada ci per llà d'algun núvol moradenc —, els peregrins cantaven, encara, des del comboi, l'Himne de Maria, consol dels afligits, gentil mitjancera de les gràcies d'Aquell que es féu Home per a salvar-nos.

LEANDRE AMIGÓ

Nova gesta de FOMENT DE PIETAT

Biblioteca dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loyola

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Autor — Text — Directori
Comentari — Explanació

A punt de sortir el primer volum d'aquesta Biblioteca, el segon va pel camí, i es preparen activament altres volums.

Catalunya no pot estar més sense una Biblioteca d'Exercicis, que sigui un adjutori pels Directors, un instrument de formació pels Exercitants, i un medi de conservació i avenç pels Perseverants.

FOMENT DE PIETAT no pot fer obra més acomodada a la seva finalitat de regenerar la pietat del nostre poble, i obrir els camins a les ànimes d'especial vocació a la santedat.

TEMES DE LA SETMANA

Entre la que es veu i la que viu d'amagat, l'aninació política és extraordinària.

El Govern fa els ulls grossos, molt més ara després d'esvaïda la por que causà el moviment obrer, de caire sediciós, que tingué el seu epicentre al cor d'Andalusia, amb mantes ramificacions arreu de la península.

Encara perduren nombroses vagues i se'n susciten de noves, però que, aparentment, no porten malícia.

No badi, però, el Govern, que jugar amb les vagues és jugar amb foc...

La qüestió de la pesseta encara ocupa el primer lloc en el camp polític, on ha fet un bé innegable donant un caire seriós a la política i posant de manifest la ignorància supina de la major part dels nostres polítics en els problemes econòmics, que tant afecten la vida nacional.

Des d'aquest punt de vista fa llàstima contemplar-los i quasi no n'hi ha cap que conegui, ni tan sols elementalment, aquests problemes. No han passat els nostres homes públics de la ideologia, ni tan solament de la fraseologia, de l'any 23.

El mateix Alba, que sens dubte és el que més els ha estudiat, parla i escriu de política com abans de la Dictadura. En Romanones, que és el polític més eixerit i llarg de tots, segueix fent acudits com a mitjà de propaganda.

Els polítics "avençats", començant per l'Ortega i En Domingo, no saben sortir-se del rovellat progressisme anticlerical.

Com se'n deuen riure els seus col·legues de l'estranger!

Aquesta setmana s'han cotitzat a Madrid les entrevistes del cap del Govern amb En Sánchez Guerra i el comte de Romanones, amb vistes, sens dubte, a les pròximes Corts, que el Govern ha tornat a prometre per a fi d'any. D'aquí aleshores té de ploure molt, i els temps estan per ploure...

Una desgràcia d'automòbil, que és de doldre, ha revifat la figura política d'un home, fins a cert punt formidable, i ara massa oblidat. Parlem d'En La Cierva.

Les seves relacions amb la Dictadura, que no va pas dissimular mai, el tenen al marge de l'actual situació. Però En La Cierva és una força positiva, i ara no es donen fàcilment homes de les seves energies i la seva preparació pels afers polítics. A més, aquest incident ha posat de manifest les relacions i simpaties amb què compta. Moltíssimes i cabdals. És una figura política que renaix i es renova. Un dia o altre tornarà a pesar en la política espanyola.

El que serà aquesta una vegada obertes les Corts ho diuen els vuit partits polítics catalans que ha ben comptat un estimat confrare, i altres tants que deu haver-n'hi a Madrid, sense tenir en compte els que hom ha descobert en altres indrets d'Espanya.

L'Ateneu continua politikejant de cara a l'esquerra, descaradament, com si no visqués del di-

ner del Govern i no fos una entitat neutra. És lògic això? És legal? És procedent?

Les reformes projectades referents a la segona ensenyança ha promogut forts aldarulls en el professorat oficial i en els sectors sectaris de la política. Ja en parlarem, si a Déu plau.

* * *

La nota més interessant de la setmana a l'estranger és el millorament de les relacions franco-italianes, degut, segurament, a Briand i a Grandi.

Totes les potències que es reuniren a Londres per a posarse d'acord en la reducció d'armaments, s'han felicitat d'aquest canvi que allunya, de moment, una guerra diplomàtica tan enutjosa com perillosa.

També han millorat les disposicions d'Anglaterra respecte a l'Índia. Ja es torna a parlar d'acords pacífics i de la constitució de l'Índia en un altre Dominion de la G. B.

I les notes pacifistes no acaben pas aquí.

Les adhesions que va rebent Briand al seu projecte d'Estatuts Units d'Europa palesen el bon esperit diplomàtic que regna arreu. Veritat és que l'adhesió d'Itàlia és condicional i suposa una sèrie de qüestions prèvies a resoldre bon xic difícils, i que l'adhesió d'Alemanya es recolza quelcom amb la d'Itàlia, segons diuen, però el sol fet d'atendre a la felicitat iniciativa del ministre francès és un bon indicatiu, sobretot quan les nombroses adhesions que aquests va rebent d'altres nacions són molt més satisfactòries.

Tardieu ha posat fi a l'innoble joc parlamentari de les esquerres de la Cambra francesa, reduït a debilitar el Govern i desprestigiari-lo per enderrocar-lo millor, sense altra mira que atrapar el poder i explotar-lo en favor de masons i sectaris. La suspensió de les sessions ha estat rebuda amb general aplaudiment.

Tancades les Cambres i amb les vacances estivals regnants, la política francesa descansarà una temporada i Tardieu i els seus companys podran treballar en coses de més substància que en espolsar-se mosques.

A Egipte i a Finlàndia s'han desenrotllat esdeveniments que mereixen més espai del que disposem. Als Soviets russos els ha sortit un mal gra a Finlàndia i a la Gran Bretanya un altre a Egipte.

J.

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?

Noticiari

Espanya

Els termes de Previsió Social, tan recomanats pels bons sociòlegs, van establir-se a Espanya massa poc a poc. L'últim del qual tenim notícia és el de Valdeganga (nom allegòric pel cas), poble de la província de Cuenca.

El terme compta tres mil hectàrees de terra, bons camins, energia elèctrica, etc. Les seves finalitats socials són proporcionar auxilis als vellets, a les vídues, als orfes, als malalts, als inútils; i beques d'estudi als estudiants pobres.

A l'acte d'inauguració assistiren el venerable Prelat de la diòcesi i totes les autoritats i el poble en massa.

— Una Casa dels Pescadors, semblant a la de Vigo s'establirà prop del Ferrol, a expeses del Pòsit del poble de Mugardos. Això és saber emprar bé els diners socials.

— Les Diputacions gallegues volen construir un gran Reformatori de Menors, regional, a Santiago de Galícia.

— La Diputació bilbaína es proposa facilitar cases barates als pobres pescadors bascos.

— Sobre periodisme ha donat una notable Conferència al Centre Catòlic d'Alacant el distingit periodista senyor Graña, redactor del nostre estimat col·lega *El Debate*, de Madrid.

— A Jaca s'ha obert amb èxit el Curs d'estiu en la seva estiuença Universitat. És curiós que hi posi arrels allí aquesta nova institució, tan oposada al centralisme vigent en l'Ensenyança oficial.

— Per R. O. s'han dissolt les Cambres Oficials de llogaters, tornant les coses tal com estaven abans de la Dictadura.

— La Cooperativa d'Obrers i Empleats municipals "Cases Barates" ha realitzat la construcció del seu primer grup de catorze habitacions en sa finca situada a la falda de Montjuïc, carrer de Sant Fructuós, les quals han estat revisades i aprovades per l'enginyer delegat de la Junta de Cases barates d'aquesta ciutat.

— Els professors de religió dels Instituts nacionals, reunits en Assemblea, han elevat al Ministre d'Instrucció pública unes conclusions a les quals, amb motiu de la reforma de la Segona ensenyança, demanen, entre altres coses, que sigui obligatòria l'assignatura de Religió.

— Els nostres oliaires haurien de seguir amb tota atenció la marxa de la "Cooperativa olivarera" que acaba d'inaugurar-se a Jaen, regió on es dona aquest riquíssim fruit tan bo i copiosament com en les millors comarques de Catalunya.

— La Caixa de Lloguer, obra benèfic-social, complint la missió imposada, ha socorregut durant l'any 1.060 famílies i ha pagat 1.540 lloguers, xifra aclaparant en extrem, donat el preu excessiu dels lloguers.

Preguem que els seus benefactors segueixin tenint present aquesta benemèrita entitat.

— Diuen de Igualada, que la cooperativa "La Igualadina" va celebrar una festa de cooperació internacional. Hi hagué concert a la vigília a la terrassa

sa de l'entitat i el diumenge, una selecta vetllada literària, audició de sardanes i conferència a càrrec del secretari de l'Associació de Socorsos Mutus de Catalunya, qui desenrotlla el tema: "Cooperatisme i Mutualitat".

— A Madrid es prepara l'Homenatge a la Vellesa; la festa compta amb gran ambient.

El ministre del Treball ha fet una crida als Bancs, classes acabalades. Centres i Societats, perquè contribueixin a benefici dels vellets, amb l'objecte d'assegurar-los la mínima pensió d'una pesseta diària.

— Durant el passat mes de juny, la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, ha rebut per imposicions: 19.588.158 pessetes, i ha pagat per reintegres d'estalvi, terminis mensuals de pensió i capital diferits reservats: 18.750.074 pessetes, resultant una diferència a favor de les imposicions de 838.084 pessetes.

En l'esmentat mes abonà 447 subsidis de Maternitat, d'import total: 22.350 pessetes, concedits a les mares obreres que han acreditat trobar-se inscrites en el Règim de Retirs Obrers i haver complert les altres clàusules que regulen la concessió del subsidi. Per pagaments de pensions de capitalització a favor d'obers que han arribat ja als 65 anys, la Caixa ha satisfet: 29.192.05 pessetes, i així mateix ha abonat: 143.750 pessetes en concepte de 5 bonificacions extraordinàries de 350'00 pessetes cadascuna, i 355 de 400, concedits a 360 vells majors de 65 anys, que, havent sol·licitat l'import del seu compte de capitalització, han estat compresos en el repartiment de la quantitat procedent al recàrrec per al Retir Obrer sobre les transmissions de béns per herència entre parents des del cinquè grau col·lateral, inclusiu, o entre persones sense vincle de parentiu.

Estranger

Per terres d'Amèrica que foren nostres, està donant Conferències científiques i religioses amb èxits sorollosos, el Pare Laburu, de la Companyia de Jesús. Aquests sí que són viatges de profit per la causa catòlico-social.

— Els francesos estan admirats del constant augment del nombre de Batxillers, mentre els homes amb títols oficials, sense col·locació, augmenten igualment en proporció fantàstica.

— La Lliga Antialcohòlica dels Estats Units ha contractat l'home més vell del món — el Kurdes Saro que compta prop de segle i mig de vida i és un aiguader fervorós —, per tal de demostrar l'excel·lència de l'aigua com a beguda ordinària. La qual cosa, però, no demostra pas que el vi no sigui, ben usat, cosa excel·lentíssima.

— A Nova York, l'empori de la riquesa mundial, cada dia augmenten els captaires. A major riquesa, més pobres... Es calcula que allí s'esmercen ara en almoines als captaires uns deu milions de dòlars anyals. Ja són milions.

— L'Apostolat de l'Oració, de Portugal, ha celebrat un Congrés nacional, a Lisboa, que ha posat de manifest la força immensa que té en la nació germana; cosa de la qual ens alegrem felicitant-la de veres.

— Un dels treballs que ara porta a cap, amb més decisió, el govern italià, és el de fer-se seu el món

Universitari, catedràtics i estudiants. És admirable la força de proselitisme dels feixistes italians i la falta d'escrúpols que gasten a l'efecte.

— El *surmenage* escolar preocupa a França pels danys que ocasiona al jovent instruït, principalment al de segona ensenyança. Per de prompte i després de llargs estudis, s'ha decidit alleugerir les hores de vela, augmentar les de descans, programes més senzills, etc. Se'n preocupa algú d'aquestes coses a Espanya?

— Pels que aquí demanen l'ensenyament neutre, o laic, és bo saber que un dels fruits d'aquest sistema a França ha estat la *cria* de vuitanta mil mestres socialistes i quinze mil comunistes i de qual fruit es mostren astorats el govern francès i les classes conservadores.

— El 4 per 100 sobre els salaris que imposa a França la llei de Segurs Obrers motiva moltes protestes entre els assalariats. L'altre dia abandonaren per aquest motiu la treballada 400 modistes costureres.

— S'ha obert l'Exposició Internacional de Lieja (que, dit sigui de pas, no és comparable amb la nostra). Amb tal motiu se celebrarà un Congrés per a embellir la vida del camp, tan dolça per als poetes, com dura pels que hi tenen de viure per força. Serà interessant.

— Degut principalment a l'oposició dels catòlics, el govern anglès s'ha vist obligat a retirar el projecte de reformes escolars.

— A Estocolm s'ha reunit el Congrés Sindical Internacional.

— Els nostres Homenatges a la Vellesa ja s'han empeltat a Lisboa. La institució, filla de la Caixa de Pensions a la Vellesa i d'Estalvi, s'inicia allí amb caires força amables. Veritat és que tot s'ho mereix.

— Un diari francès refereix, tot alarmat, els casos, cada dia més freqüents, de suïcidis de nois que tot just han arribat a obirar la vida a través de l'ensenyança laica. També crida contra la bestialitat de costums d'aquests pobres nois.

Tot això són fruits d'aquesta ensenyança, ben legítims per cert.

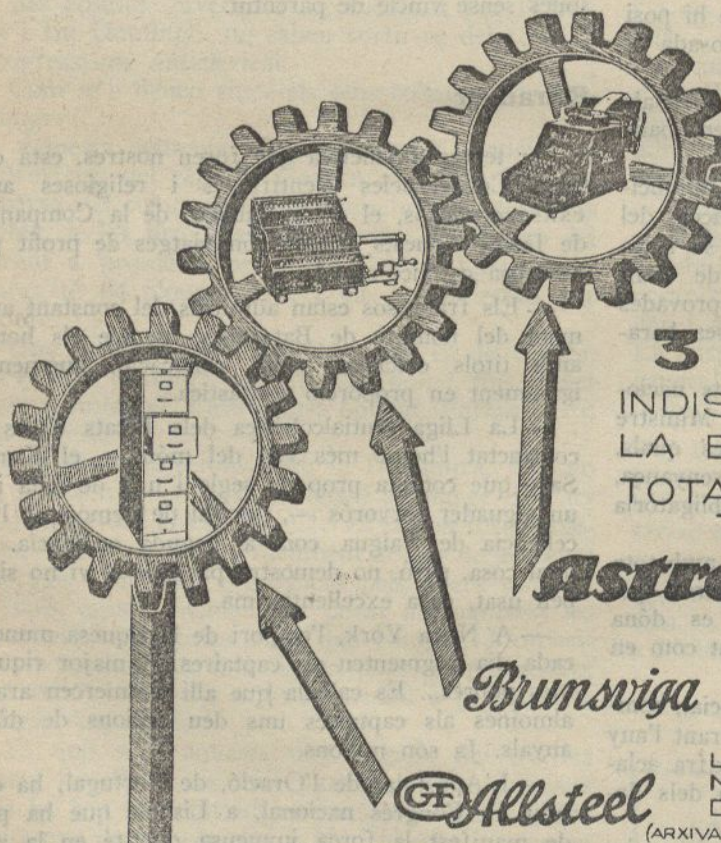
OBRA INTERESSANTÍSSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

VEUS-AQUÍ
ELS
3 ELEMENTS
INDISPENSABLES PER A
LA BONA MARXA DE
TOTA OFICINA MODERNA

Astra
LA SUMADORA MÉS MODERNA, COMPLETA I RESISTENT. MODELS ESPECIALS PER A COMPTABILITAT

Brunsviga
LA ÚNICA CALCULADORA QUE LI EFECTUARÀ ELS CALCULS DE MANERA EXCLUSIVA I EXACTA.

Allsteel
L'ASSORTIT MÉS EXTENSEN MOBLES I PRESTATGERIES D'ACER PER A OFICINA (ARXIVADORS, FITXERS, CAIXES, TAULES, PRESTATGERIES, ETC.)

V. CUILLAMET

Rda. Universitat, 31 BARCELONA
Av. Pi i Margall, 11 MADRID

Acadèmia
Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38
Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

Comerç : Idiomes : Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat
Per a Cavallers, Senyores, Joves i Senyoretes

COTS

SABÓ EL SANITARIO TENROJ guareix i evita totes les malalties de la pell

FARMACIA Dr. MASÓ ARUMI
DEL

DOCTOR NADAL

TAN SOLS MEDICAMENTS PURÍSSIMS
ESPECÍFICS DE TOTES PROCEDÈNCIES

Rambla Canaletes, 1 :: Telèfon 12951
BARCELONA

SABÓ EL SANITARIO TENROJ guareix i evita totes les malalties de la pell

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses,
accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE TALLERS:

Carrers Sepúlveda, 148-150

Villarreal, 35

1 Floridablanca, 121

Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

Carrer Aragó, 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfon 11550

MAGATZEMS:

Consell de Cent, 421

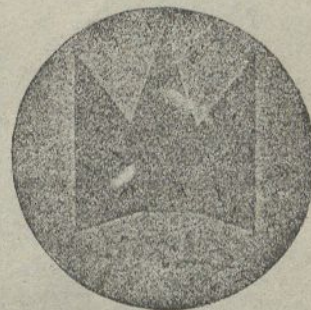
SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:

Carrer Laureano Miró, 59

Encreuament de les carre-

teres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

SABÓ EL SANITARIO TENROJ guareix i evita totes les malalties de la pell

MOBILIARIS D'ART

COMAS I SIN

EXPOSICIÓ:

Passeig de Gràcia, 65 - Tel. 72306 - Barcelona

Reparació electromecànica d'automòbils, per especialistes del ram
amb utilitat modern; preus limitats.

Bruch, 96

BARCELONA

Telèf. 10656

SABÓ EL SANITARIO TENROJ guareix i evita totes les malalties de la pell

Amb URODONAL

S.S. Pio X va ésser curat del reuma i de la gota

Elegit per l'eminent home de ciencia Prof. Dr. Marchiafava, com el disolvent més perfecte de l'àcid úric pel tractament de S.S. Pio X, l'URODONAL específic per excel·lència de totes les afeccions de caracter artrític: **reumatisme agut i crònic, mal de pedra, gota, ciàtica, mal de ronyons, neuralgies**, ha sigut adoptat en el Palau Pontifici i els seus propietaris, Els Establiments Chatelain, nomenats:

Proveïdors del Vaticà.

Flasco triple cabuda per a una cura
Economia de Plas. 4'25 sobre
preu de 3 flascons.

Envío gratuito de la obra "Por qué la sangre cargada de ácido úrico es un peligro" pel Dr. Faivre, enviant aquest cupó baix sobre al

Dipòsit General de l'URODONAL
APARTAT 718 - BARCELONA

Sr. _____ Carrer _____
Població _____ Província _____ 30

ATHEM A. G. - Pórrongo, 107; Barcelona.

